

© ANNE VANDENBOSCH

CRISIS WOOG OP ECONOMISCHE RESULTATEN

De afdeling Monitoring en Studie (AMS) van het departement Landbouw en Visserij bracht vorige maand een rapport uit over de technische en economische resultaten in de varkenshouderij tussen 2011 en 2013. Hoewel de technische cijfers gunstig evolueerden, uitte zich dit niet in het inkomen. – Naar: AMS

De varkenshouderij is vanuit economisch oogpunt een belangrijke sector binnen de Vlaamse land- en tuinbouwsector. In 2009 publiceerde AMS een eerste rapport met onafhankelijke informatie over een aantal technische kengetallen en economische resultaten van de varkenshouderij. Dit focusrapport bouwt voort op de vorige rapporten en beschrijft de resultaten voor de bedrijfstakken vermeerdering, afmest en (bijna) gesloten bedrijven op basis van het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN). Een bedrijf wordt in dit rapport als gesloten beschouwd als minder dan 25% van de biggen aangekocht of verkocht wordt. In de vermeerdering zijn enkel bedrijven met meer dan 75 zeugen geselecteerd, voor afmestbedrijven ligt de ondergrens op 300 vleesvarkens. Voor het totaal van de bedrijfstak varkens voor gesloten en bijna gesloten bedrijven zijn enkel bedrijven met meer dan 75 zeugen én meer dan 300 vleesvarkens geselecteerd. De meeste bedrijven in de steekproef zijn gecombineerde bedrijven met zeugen én

varkens, zodat ze voor beide bedrijfstakken in aanmerking genomen worden. De berekeningen voor het totaal van de bedrijven en de 2 groepen bedrijven gebeurden op basis van het gewogen gemiddelde. Dit wil zeggen dat er rekening wordt gehouden met de grootte van de bedrijfstak tussen de verschillende bedrijven.

Dit rapport geeft een update van de resultaten voor de jaren 2011-2013. De cijfers worden echter niet in detail besproken. Voor de methodologische aspecten en definities van de kengetallen verwijst AMS naar de vorige rapporten (zie ook *Management&Techniek* 5 van 9 maart 2012 en *Management&Techniek* 13 van 12 juli 2013).

Productiviteit stijgt

In de vermeerdering zet de productiviteitsstijging zich door en ook de dagelijkse groei van de biggen stijgt over de jaren. Ook bij de gesloten bedrijven is een productiviteitsstijging merkbaar, maar

het aantal grootgebrachte biggen per zeug blijft er 1,5 big lager dan bij de vermeerdering (in 2013: 24,6 in de vermeerdering in vergelijking met 23,1 op gesloten bedrijven). De voederconversie van de vleesvarkens is iets lager bij de bedrijfstak (bijna) gesloten bedrijven (2,92) dan bij de afmestbedrijven (2,94). Ook het sterftepercentage van de vleesvarkens ligt iets lager bij de bedrijfstak (bijna) gesloten bedrijven (3,4%) in vergelijking met de bedrijfstak afmesting (3,6%).

Voor de 3 bedrijfstakken steeg de prijs van het krachtvoeder sterk de afgelopen jaren. De waarde per afgeleverde big daalde in 2013 lichtjes tot 46,2 euro voor een big van 23,3 kg. De prijs voor de verkochte vleesvarkens bleef in 2013 gelijk aan 1,33 euro/kg.

In tabel 1 geven we een spreiding van een aantal technische kengetallen voor de vermeerdering zowel als de afmesting en de gesloten bedrijven. De indeling gebeurt op basis van het brutosaldo (BS): de

50% bedrijven met het hoogste BS tegenover de 50% bedrijven met het laagste BS. Daaruit blijkt dat alle technische kengetallen beter zijn voor die bedrijven met het hoogste BS.

Grote bedrijfsverschillen

De economische resultaten kennen voor de 3 bedrijfstakken een terugval tegenover 2012. Dat is te wijten aan lagere opbrengsten en hogere variabele kosten. Bij de bedrijfstak vermeerdering is het familiaal arbeidsinkomen opnieuw negatief in 2013. Het familiaal arbeidsinkomen ligt met -65,3 euro per zeug 80 euro lager dan in 2012. Er is een groot verschil tussen de 50% bedrijven met het hoogste BS en die met het laagste BS. De 50% beste bedrijven halen een brutosaldo van 305,5 euro: dat is 241,4 euro per zeug hoger dan het BS bij de 50% bedrijven met laagste BS. Vooral het verschil in de opbrengsten bij biggen is opmerkelijk (182,1 euro per zeug meer bij hoogste BS tegenover laagste BS). Uit tabel 1 valt af te leiden dat ze een betere prijs krijgen per afgeleverde big (46,5 euro per big tegenover 45,5 euro per big), maar het valt vooral op dat de groep met het hoogste brutosaldo 3 biggen per zeug meer grootbrengt per jaar (25,9 tegenover 22,7). Ook zijn er per zeug 34,4 euro

Tabel 1 Spreiding technische kengetallen volgens indeling op basis van brutosaldo (BS) - Bron: AMS

	Laag BS	Hoog BS
Vermeerdering		
Grootgebrachte biggen per zeug per jaar	22,7	25,9
Sterftepercentage biggen (%)	14	12
Dagelijkse groei biggen	283,7	302,7
Hoeveelheid krachtvoeder per afgeleverde big (kg)	33,7	30,1
Gemiddelde prijs krachtvoeder biggen (euro per ton)	434,3	430,7
Gemiddelde prijs krachtvoeder zeugen (euro per ton)	307,4	300,8
Gemiddelde waarde afgeleverde big (euro per big)	45,5	46,5
Gemiddeld gewicht afgeleverde biggen (kg)	23,3	23,2
Percentage verkochte biggen	18	43
Afmesting		
Waarde opgezette big (euro per big)	46,22	45,61
Gemiddeld gewicht verkochte vleesvarkens (kg)	112,01	112,74
Waarde verkochte vleesvarkens (euro per kg)	1,32	1,33
Sterftepercentage vleesvarkens (%)	4,5	2,9
Dagelijkse groei vleesvarkens (gram)	631,37	666,05
Mestduur	141,2	134,4
Hoeveelheid krachtvoeder per afgeleverd vleesvarken (kg)	281	257,52
Voederconversie vleesvarkens	3,11	2,81
Prijs krachtvoerders vleesvarkens (euro per ton)	299,01	292,29
Gesloten		
Grootgebrachte biggen per zeug per jaar	22,1	23,9
Prijs krachtvoerders biggen (euro per ton)	439,2	418,2
Prijs krachtvoerders zeugen (euro per ton)	300,7	302,7
Prijs krachtvoerders vleesvarkens (euro per ton)	302,5	289,8
Waarde verkochte vleesvarkens (euro per kg)	1,32	1,33
Voederconversie vleesvarkens	3	2,87

De economische resultaten kenden voor de 3 bedrijfstakken een terugval in 2013 tegenover 2012.

minder variabele kosten.

De bedrijfstak afmesting heeft in 2013 een familiaal arbeidsinkomen van 3,3 euro per afgeleverd vleesvarken. Dat is 6,7 euro minder dan in 2012. Ook hier is er een verschil in brutosaldo van 15,1 euro per afgeleverd vleesvarken tussen de groep met het hoogste en het laagste brutosaldo. Het verschil is zowel toe te schrijven aan hogere opbrengsten (4,1 euro per afgeleverd vleesvarken meer) als aan lagere variabele kosten (-9,3 euro per afgeleverd vleesvarken minder). In tabel 1 wordt duidelijk dat de waarde per kg verkocht varkensvlees slechts lichtjes verschilt tussen beide groepen. De 50% bedrijven met een hoger BS halen wel een veel betere voederconversie (2,81 tegenover 3,11). De hoeveelheid krachtvoeder per afgeleverd vleesvarken ligt 8% lager bij de bedrijven

De bedrijfstak afmesting heeft in 2013 een familiaal arbeidsinkomen van 3,3 euro per afgeleverd vleesvarken. Dat is 6,7 euro minder dan in 2012.

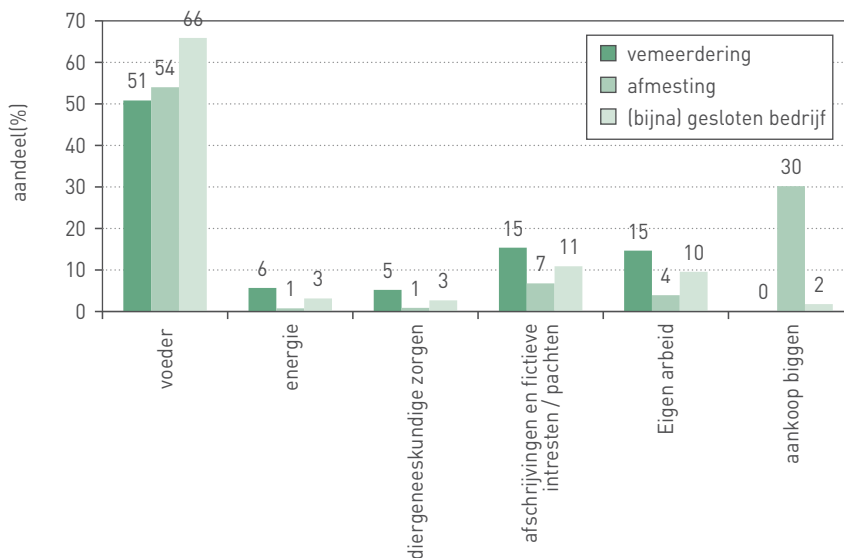
met het hoogste brutosaldo en de prijs voor de krachtvoeder ligt daarbij ook nog eens 2% lager.

Bij de bedrijfstak (bijna) gesloten bedrijven is er een negatief familiaal arbeidsinkomen van -0,8 euro per afgeleverd vleesvarken in 2013. Dat is 9,2 euro minder dan in 2012. De groep met het

hoogste brutosaldo heeft een BS van 28,4 euro per afgeleverd vleesvarken, terwijl het BS van de groep met het laagste brutosaldo 13,6 euro per afgeleverd vleesvarken lager ligt. Zowel de hogere opbrengsten als de lagere variabele kosten verklaren het verschil in brutosaldo. Ook bij de gesloten bedrijven ligt het aantal grootgebrachte biggen per zeug hoger bij de bedrijven met het hoogste brutosaldo (23,9 tegenover 22,1). Die bedrijven hebben ook een betere voederconversie (3,00 tegenover 2,87). De prijs van het krachtvoeder ligt er lager dan op de bedrijven met een lager brutosaldo.

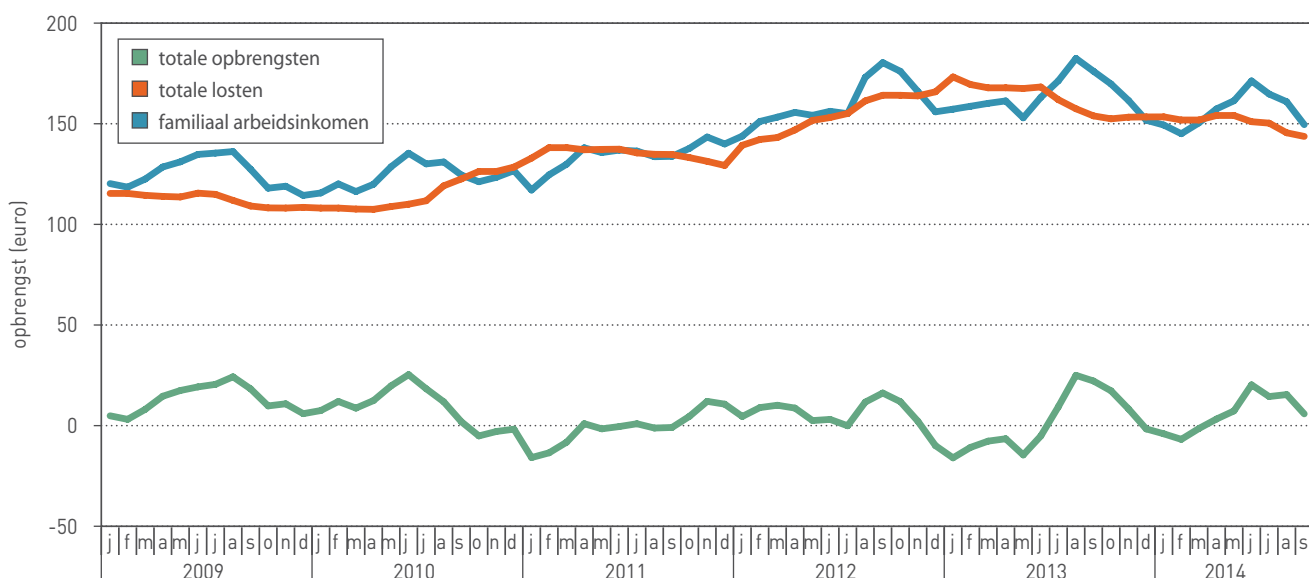
Voederkosten blijven hoog

Figuur 1 geeft het aandeel van de belangrijkste kostenposten in de totale kosten inclusief eigen arbeid voor de 3 bedrijfstakken voor de periode 2011-2013. De voederkosten stijgen er voor de 3 bedrijfstakken boven uit. Dat is met 66% vooral het geval voor de (bijna) gesloten bedrijven, maar ook voor de afmest (54%) en de vermeerdering (51%) is het aandeel zeer groot. Dat verklaart de grote impact van de krachtvoederkosten op de totale kosten. In de afmest is de aankoop van

Figuur 1 Aandeel (%) van de belangrijkste kostenposten in de totale kosten inclusief eigen arbeid voor de 3 bedrijfstakken, gemiddelde 2011-2013 - Bron: AMS

het jaar niet compenseren. In de eerste 3 maanden van 2014 bleef het arbeidsinkomen negatief. Het krachtvoeder bleef nagenoeg constant, maar de varkensprijzen daalden nog steeds. Ze begonnen in februari weer te stijgen, maar pas vanaf april was er opnieuw een licht positief arbeidsinkomen. De zomermaanden brachten enig respijt, maar vanaf juli begonnen de varkensprijzen terug te dalen. Omdat ook de krachtvoederprijzen daalden, daalde het arbeidsinkomen slechts lichtjes in juli en augustus. De onderhandelingen van de Europese Unie en Rusland rond het importembargo dat was ingesteld vanaf eind januari met betrekking tot de Afrikaanse varkenspest werd vanaf augustus uitzichtloos door de algehele exportban voor land- en tuinbouwproducten. De varkensprijzen zakten daardoor nog sterker waardoor

Figuur 2 Evolutie van de opbrengst, kosten en familiaal arbeidsinkomen totaal varkens voor (bijna) gesloten bedrijven, in euro per verkocht vleesvarken, 2009-2013 en prognose tot en met augustus 2014 - Bron: AMS

biggen een belangrijke kostenpost (30%), zodat daar eveneens de biggenprijs een grote rol speelt in de totale kosten. Zowel de vergoeding voor eigen arbeid als de kosten voor afschrijvingen zijn het grootst voor de bedrijfstak vermeerdering.

Geen gunstige vooruitzichten

De resultaten per jaar maskeren vaak grote verschillen binnen één jaar: die zijn afkomstig van de fluctuaties van de biggen- en varkensprijzen en de krachtvoederprijzen. Figuur 2 toont de maandelijkse evolutie van de totale opbrengst, de totale kosten en het familiaal arbeidsinkomen voor de periode 2009-2013 en de prognose ervan tot en met september 2014 voor (bijna) gesloten bedrijven in euro per

afgeleverd vleesvarken. De evolutie van de kosten en de opbrengst volgt min of meer het verloop van de krachtvoeder-, biggen- en de vleesvarkensprijzen. Het verschil tussen opbrengst en kosten (exclusief eigen arbeid van de bedrijfsleider en zijn gezinsleden) levert het familiaal arbeidsinkomen op. In december 2012 is het arbeidsinkomen onder nul gezakt en het bleef vervolgens 7 maanden op rij negatief. Door stijgende varkensprijzen en licht dalende voederkosten werd het arbeidsinkomen vanaf juli 2013 weer positief. Op het einde van het jaar dook het arbeidsinkomen opnieuw onder nul. Het positieve arbeidsinkomen gedurende de zomermaanden kon het negatieve arbeidsinkomen in de rest van

het arbeidsinkomen nog maar net positief was in september. Een verdere daling van de varkensprijzen zal een negatief arbeidsinkomen in het najaar tot gevolg hebben. ■

Dit artikel is gebaseerd op het rapport 'Technische en economische resultaten van de varkenshouderij op basis van het Landbouwmonitoringsnetwerk, boekjaren 2011-2013' van Goedele Vrints & Joeri Deuninck van het beleidsdomein Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie. Het volledige rapport kan je downloaden via www.vlaanderen.be/landbouw/studies.